

VOOR EEN MEER INCLUSIEVE EN RESPECTVOLLE MAATSCHAPPIJ VOOR BLINDE EN SLECHTZIENDE PERSONEN

Memorandum van de Brailleliga voor de verkiezingen van 2024

Fundamentele principes

De Brailleliga verdedigt de volgende fundamentele principes.

Waken over het respecteren van de principes opgenomen in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap. Dit Verdrag, door België geratificeerd, heeft tot doel het volledige genot door alle personen met een handicap van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid te waarborgen.

Respecteren van het beginsel van de deelname van personen met een handicap aan denk- en besluitvormingsprocessen inzake regelgeving die invloed heeft op het leven van personen met een handicap.

Erover waken dat alle beleidsmaatregelen, ook die welke niet rechtstreeks verband houden met de persoon met een handicap, op een transversale manier worden uitgevoerd, overeenkomstig het principe van Handistreaming.

Interfederale strategie voor personen met een handicap 2021-2030

Via de adviesraden waarin de Brailleliga vertegenwoordigd is (NHRPH, CCWPSH, NOOZO, Conseil consultatif bruxellois francophone de l'aide aux

personnes et de la santé Section personnes handicapées, Comité de Branche Handicap de l'AVIQ en de Brusselse Raad voor Personen met een handicap), heeft de Brailleliga deelgenomen aan het opstellen van een gezamenlijk advies over de Interfederale strategie voor personen met een handicap 2021-2030¹; dit advies werd opgesteld door het Platform van Adviesraden voor Personen met een Handicap.

De Brailleliga vraagt de politici om zich te laten inspireren door dit advies. Ze benadrukt in het bijzonder de nood aan een optimale samenwerking tussen de federale regering en de gefedereerde entiteiten, en op elk overheidsniveau tussen alle bevoegdheden.

Net zoals het gecoördineerde advies is de Brailleliga *"verheugd over de geleverde inspanningen wat betreft de transversale aanpak van de handicap, (...) een beleid dat getuigt van een aanpak (...) van 'handistreaming' (...)"* en vraagt dat de *"de interfederale strategie juridisch wordt vastgelegd voor de toekomstige regeringen en dit op zijn minst in een 'soft law' onder de vorm van een politiek akkoord (...)"*.

Meer specifieke aandachtspunten

Het is niet de bedoeling om alle aanbevelingen van het advies over te nemen, maar wel om de aandacht van de politiek te vestigen op een aantal punten die volgens de Brailleliga essentieel zijn om de behoeften van blinde en slechtziende personen beter te erkennen.

Gelijkheid en geen discriminatie

Zoals ze al vele jaren doet, benadrukt de Brailleliga het discriminerende karakter voor mensen die na hun 65ste te maken krijgen met een handicap en die niet in aanmerking komen voor regionale en gemeenschapsoverheidssteun in de vorm van financiële steun voor individuele materiële hulpmiddelen. Wij vragen de afschaffing van de

¹ <https://ph.belgium.be/nl/adviezen/advies-2023-03.html>

leeftijdsgrens van 65 jaar. Deze discriminatie moet dringend worden aangepakt.

Deze discriminatie vindt men ook terug in de leeftijdsgrens van 65 jaar voor het erkennen van een handicap om in aanmerking te komen voor verminderingen op de inkomstenbelasting.

Financiering en ontwikkeling van de gehandicaptensector

De negatieve gevolgen van de hervorming van de erfbelasting die in Vlaanderen doorgevoerd werd op 1 juli 2021 wordt meer en meer voelbaar in de inkomsten uit legaten bij de vzw's. De federale regering voorziet daarenboven een wijziging in de patrimoniumtaks voor vzw's. Ook dit dreigt voor tal van vzw's een bijkomende financiële aderlating te worden. Wij vragen dan ook met aandrang dat de politieke verantwoordelijken van ons land, elk op hun niveau, zich bewust zijn van de belangrijke maatschappelijke taken die de vzw's in de socio-culturele, zorg- en gehandicaptensector uitvoeren in onze maatschappij en dringen er op aan dat zij hieraan de nodige financiële middelen (blijven) koppelen.

Garanderen van de rol en de financiering van de adviesraden van organisaties voor personen met een handicap. Het is ook belangrijk om ervoor te zorgen dat de adviesraden in de wet worden verankerd zodat ze een echte rol kunnen spelen in het besluitvormingsproces.

Inplannen van de oprichting van nieuwe structuren specifiek voor blinde en slechtziende personen in een open omgeving : begeleidingsdiensten, centra voor persoonlijke hulpverlening. Het is belangrijk om de gehandicaptenzorgsector correct te financieren om te kunnen inspelen op de evoluerende eisen en behoeften. Wachtlijsten en het uitblijven van een antwoord op de talrijke aanvragen zijn onaanvaardbaar.

De nodige financieringen vinden zodat de gespecialiseerde bibliotheken en transcriptiecentra in staat zijn de kosten voor de aanpassingen te dragen

(aanpassingen in braille, aanpassingen in grootletterdruk, digitale en audio-aanpassingen).

Wij vragen dat bij elke overdracht van nieuwe bevoegdheden rekening wordt gehouden met de realiteit van mensen met (visuele) handicaps. In het verleden hebben bepaalde overdrachten mensen met een handicap in een gecompliceerdere situatie gebracht, waarbij het antwoord op de specifieke behoeften (in het bijzonder) van blinde en slechtziende personen minder adequaat is geworden dan in het verleden (bv. de situatie van gespecialiseerde beroepsopleidingen in Vlaanderen). Het is van essentieel belang dat de overdrachten van de huidige bevoegdheden (materiële hulp van Phare naar Iriscare, _werkgelegenheidssteun van Phare naar Actiris) in goede omstandigheden verloopt en zonder verlies van de rechten voor de personen met een handicap.

Levensstandaard en sociale bescherming

Realiseren van de hervorming van het uitkeringsstelsel voor personen met een handicap en de budgettaire middelen dienovereenkomstig ontwikkelen. We moeten ook de situatie van de Directie-generaal Personen met een handicap structureel verbeteren (achterstand, IT-systeem, toegankelijkheid van diensten, enz.) en optimaliseren van de, veel te vaak ondergewaardeerde, evaluatietools voor het erkennen van een visuele handicap.

Het verhogen van de uitkeringen tot boven de armoedegrens is een absolute noodzaak. Inkomensvervangende tegemoetkomingen, maar ook inkomen uit sociale zekerheid of sociale bijstand en inkomen uit werk zijn nog steeds grotendeels onvoldoende.

Toegankelijkheid

Geen toegang tot informatie is een van de grootste handicaps waarmee blinde en slechtziende personen te maken krijgen. Net als andere verenigingen en adviesraden luidkeels verkondigen, benadrukken wij het belang van het in vraag stellen van de digitale kloof die wordt versterkt door de toenemende digitalisering en het schrappen van lokale openbare instellingen (bankkantoren, Bpost, enz.). In het bijzonder mensen met een handicap worden geconfronteerd met de digitale kloof en de digitalisering van de overheidsdiensten creëert het risico van indirecte discriminatie voor mensen met een handicap. We moeten voorkomen dat de digitalisering ten koste gaat van de mensen. We zijn getuige van een paradigmaverschuiving waarbij digitale technologie de norm wordt en oplossingen moeten worden gevonden wanneer de digitalisering moeilijk of ontoegankelijk wordt.

Het is aan te raden om de correcte toepassing van de toegankelijkheidsnormen te respecteren, te verbeteren en te controleren en het concept van universele toegankelijkheid te bevorderen (laten we niet vergeten dat de omzetting van EAA miniem is), de verkiezingsprocedure toegankelijk te maken (verkiezingsprogramma's, toegang tot het stemlokaal, toegang tot het stemhokje,...), toegang te garanderen tot websites en applicaties maar ook tot geldautomaten en mobiele betaalterminals.

We zijn vragende partij voor de ontwikkeling van audiodescriptie alsook om een oplossing te vinden voor de toegankelijkheid van ondertitels tijdens anderstalige interviews.

Mobiliteit

Wat de mobiliteit betreft hebben we een aantal aanbevelingen opgenomen uit ons mobiliteitsonderzoek onder blinde en slechtziende personen.

In 10 jaar tijd is er veel gerealiseerd op politiek niveau en bij het openbaar vervoer. Maar sommige problematieken blijven actueel en er komen nieuwe problemen bij, gelinkt aan de ontwikkeling van mobiliteit (micromobiliteit,

digitalisering, elektrificatie van het wagenpark...). Er is dus nog veel te doen:

- Betere regulering van het gebruik van elektrische steps, fietsen en scooters en het parkeren ervan.
- Meer hulpmiddelen op straat: noppentegels, rateltickers, infoborden in braille, drukknoppen die trillen en geluid maken om het lawaai van het verkeer te overstemmen en beter verlichte trottoirs.
- Meer inclusief openbaar vervoer met meer toegankelijkheid en betere communicatie. Met gesproken aankondigingen van haltes, lijnnummer, richting, hoe uit te stappen. Toegankelijke mobiele apps.
- Obstakelvrije voetpaden. Regels over waar het afval te plaatsen. Betere bewegwijzering van wegenwerken. Boetes voor overtreders (hondenpoep, etc.).
- Een betere sensibilisering van de ziende bevolking over de verschillende problemen waarmee blinde en slechtziende personen te maken krijgen. Mobiliteitsplannen moeten opgesteld worden in overleg met verenigingen die personen met een handicap vertegenwoordigen.
- Beter hoorbare elektrische voertuigen. Ze vormen een reëel gevaar voor blinde en slechtziende voetgangers.
- Meer parkeerplaatsen voor personen met een handicap, deze plaatsen zijn zeer nuttig voor blinde en slechtziende personen.
- Een oplossing voor het probleem van de Scancar.

Op gebied van mobiliteit is het ook aan te raden ons te richten op interregionale mobiliteit en toegang tot hulp. Wie in de ene regio woont en in de andere werkt, ondervindt tal van problemen.

Onderwijs - opleiding

Alle nodige maatregelen nemen om jonge personen met een visuele handicap in staat te stellen, met volledige kennis van zaken, een keuze te maken over het soort onderwijs en opleiding dat het best bij hen past, en de erkenning en financiering garanderen van centra die beroepsopleidingen aanbieden die aangepast zijn aan de specifieke behoeften van blinde en slechtziende personen.

Het bieden van een gespecialiseerde oplossing is geen obstakel voor inclusie maar draagt ertoe bij.

Werk en werkgelegenheid

Toegang tot werk is een essentieel punt voor de inclusie van personen met een handicap en dit zou een politieke prioriteit moeten zijn. Efficiënt werken aan werkgelegenheid betekent een gecoördineerd interfederaal beleid hebben en dit volgens verschillende pijlers : onderwijs, opleiding, toegang tot werk, werken aan geestelijke representatie, mobiliteit, preventie en bescherming op het werk, behoud van werk, enz....

Er dient een adequate ondersteuning te worden ontwikkeld voor werkzoekende blinde en slechtziende personen waarbij rekening gehouden wordt met hun specifieke behoeften. Het gaat hierbij voornamelijk om steun en financiering voor structuren die werknemers met een handicap helpen om aan het werk te blijven (gespecialiseerde opleidingscentra, jobcoaching, enz....). Het behoud van werk is een prioriteit. De opleiding van werknemers met een handicap moet worden erkend en vooral op financieel vlak moet hiermee rekening worden gehouden.

Als er in de privésector moet nagedacht worden om bedrijven te verplichten om initiatieven te ontwikkelen om de tewerkstelling van personen met een handicap te bevorderen (aanwerving, opleiding, jobbehoud, onderaanneming, enz.), is het noodzakelijk om in de publieke sector specifieke banen voor personen met een handicap te creëren.

